

سند برنامه توسعه اقتصادی، اشتغالزایی و طرح توسعه پایدار منظومه های روستایی

استان زنجان

پیش نویس مقدماتی
(ویرایش اول)

شهرستان: خدابنده

بخش: بزینه رود

چشم انداز سامان
مهندسين مشاور

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بنیاد مسکن انقلاب اسلامی
حساب ۱۰۰ امام

استان زنجان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
سازمان مدیریت و برنامه ریزی
استان زنجان

سند

برنامه توسعه اقتصادی، اشتغالزایی

و طرح توسعه پایدار منظومه های روستایی استان زنجان

شهرستان خداآبند

بخش بزینه رود

شرکت مشاور چشم انداز سامان

۱۳۹۸

فهرست مطالب

مقدمه و کلیات: تحلیل عمومی و مشترک تحول اقتصادی، اشتغالزائی و توسعه پایدار منظومه های روستائی.....	۷
۱- تبیین و تحلیل وضعیت موجود روستاهای منظومه بزینه رود.....	۹
۱-۱- موقعیت فضایی.....	۹
۱-۲- متغیرها و شاخص های کلیدی معرف جایگاه منظومه بزینه رود.....	۹
۱-۳- ساختار اقتصادی و اشتغال غالب منظومه.....	۱۴
۱-۴- پیوندهای فضایی.....	۱۶
۱-۵- قابلیت ها و محدودیت های تأثیر گذار در توسعه منظومه روستائی بزینه رود.....	۱۸
۱-۵-۱- قابلیت ها.....	۱۸
۱-۵-۲- محدودیت ها.....	۲۱
۱-۶- جمع بندی مسائل کلیدی بخش (مرتبط با توسعه اقتصادی، اشتغالزائی و منظومه).....	۲۳
۱-۷- چشم انداز.....	۲۴
۱-۸- اهداف کلی.....	۲۴
۱-۹- راهبردها و سیاست ها اجرایی توسعه منظومه های روستائی.....	۲۵
۱-۱۰- محورهای پیشران اقتصادی توسعه بخش.....	۲۷
۱-۱۱- طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری.....	۲۸
۱-۱۲- پروژه های عمرانی.....	۳۴
۱-۱۳- فهرست دوره های آموزشی مورد نیاز روستاها.....	۳۷

فهرست جداول

- جدول ۱: موانع عمومی و مشترک تحول و ارتقا بهره‌وری روستاها ۷
- جدول ۲: متغیرها و شاخص‌های بیان وضعیت موجود منظومه‌ها ۱۲
- جدول ۳: مهارت و حرفه‌ی غالب غیر کشاورزی روستاییان ۱۶
- جدول ۴: قابلیت‌های توسعه منظومه روستایی بزینه رود ۱۹
- جدول ۵: مشاغل خاص و مهارتی دارای قابلیت برندسازی و تقویت در منظومه بزینه رود ۲۰
- جدول ۶: محدودیت‌های توسعه منظومه روستایی بزینه رود ۲۱
- جدول ۷: بسته راهبردها، اقدامات سیاستی و اجرایی و نهادهای متولی توسعه منظومه ۲۵
- جدول ۸: فهرست طرح‌های سرمایه‌گذاری برای تولید و اشتغال‌زایی ۲۸
- جدول ۹: فهرست پروژه‌های عمرانی ۳۴
- جدول ۱۰: فهرست دوره‌های آموزشی مورد نیاز روستاها ۳۷

فهرست اشکال

- شکل ۱: تغییرات تعداد جمعیت منظومه روستایی بزینه رود نسبت به جمعیت روستایی منظومه های دیگر خدابنده ۹
- شکل ۲: تغییرات سهم جمعیتی منظومه ها (بخش های) خدابنده در افق ۵۰ ساله ۱۳۹۵-۱۳۴۵ ۱۰
- شکل ۳: نقشه پراکنش تراکم جمعیت روستایی چهار منظومه روستایی خدابنده ۱۱
- شکل ۴: منابع اصلی درآمدی منظومه بزینه رود ۱۵
- شکل ۵: انواع جریانهای درون منظومه ای در منظومه بزینه رود ۱۷
- شکل ۶: انواع جریانهای برون منظومه ای در منظومه بزینه رود ۱۸

مقدمه و کلیات: تحلیل عمومی و مشترک تحول اقتصادی، اشتغال‌زائی و توسعه پایدار منظومه‌های روستایی

روستاها در استان زنجان همانند سایر روستاهای کشور متأثر از جریان وسیع تغییرات فناورانه و ارتباطات، تحولات وسیع اجتماعی و فرهنگی را تجربه نموده‌اند. سرمایه‌گذاری‌های قابل توجه در زیرساخت‌های کالبدی روستاها، چهره و کالبد آن‌ها را تغییر داده است. با وجود تغییرات اجتماعی، ساختار تولید و اشتغال در روستا دستخوش تغییرات محدودتری بوده است.

رشد اقتصاد روستا بر دو محور رشد سرمایه‌گذاری و رشد بهره‌وری متکی است. البته رشد صرفاً بر مبنای سرمایه‌گذاری به سرعت مشمول قاعده بازده نزولی عوامل تولید شده و بازده سرمایه‌گذاری متأخرتر را کاهش می‌دهد. لذا توجه به رشد اقتصادی روستا صرفاً از طریق سرمایه‌گذاری جدید به سرعت متوقف می‌شود.

زمینه‌های سرمایه‌گذاری در روستاها را می‌توان از طریق قابلیت‌سنجی و تحلیل تنگناها و سایر ملاحظات نظیر بازار استخراج نمود و در قالب پروژه‌های مختلف فرآیند رشد اقتصاد روستا و به تبع آن تحول در روستا را با سرمایه‌گذاری‌های جدید تسریع نمود. اما بر اساس مطالعات اقتصاد رشد بیش از ۵۰ درصد رشد اقتصادی وابسته به ارتقا و رشد بهره‌وری است (بارو، ۲۰۰۷). سرمایه‌گذاری و سیاست‌گذاری برای ارتقا بهره‌وری عمومی در اقتصاد روستا به جای نگاه پروژه‌ای و تقریباً یک بعدی نیازمند رویکرد سیستماتیک و فرآیندی است. از آنجا که کشاورزی محور اصلی اقتصاد روستا است و تحول در آن نیز از ارکان تحولات اقتصادی و اجتماعی در روستا محسوب می‌شود، بخش مهمی از تحول بهره‌وری روستا به تحول بهره‌وری در بخش کشاورزی وابسته است. در جدول زیر موانع عمومی و مشترک تحول و ارتقا بهره‌وری روستاها دسته‌بندی شده است. این عوامل تقریباً بین غالب روستاها مشترک است.

جدول ۱: موانع عمومی و مشترک تحول و ارتقا بهره‌وری روستاها

ردیف	عوامل	مکانیزم و تبعات
۱	شکاف معنی‌دار قیمت تولید تا مصرف و قیمت‌های با تغییرات گسترده	فاصله معنی‌داری بین قیمت در مزرعه و قیمت مصرف‌کننده وجود دارد و بخش مهمی از ارزش افزوده بخش کشاورزی را از روستا خارج و نصیب واسطه‌ها می‌کند. این شکاف به کاهش درآمد و انگیزه‌های سرمایه‌گذاری روستاییان منتهی می‌شود. تغییرات شدید قیمت نیز علائم اشتباه به کشاورزان می‌دهد. به دلیل فقدان توان سیاست‌های اصلاحی، فرایند تار عنکبوتی قیمت در بیشتر محصولات رخ می‌دهد
۲	مقیاس خرد فعالیت‌ها در بخش کشاورزی	متأثر از قانون تقسیم اراضی و قانون ارث و عدم شکل‌گیری سیاست‌گذاری صنعتی بزرگ مقیاس در چندین دهه گذشته مقیاس تولید کشاورزی در روستاها بسیار کوچک و کوچک‌تر نیز شده است. مقیاس کوچک تولید موجب شده است در بسیاری از موارد هدف اقتصادی از تولید موردنظر نباشد و مبنای فعالیت صرفاً معیشتی می‌باشد و بهای تمام شده محصولات در دامنه اقتصادی آن قرار نگیرد.
۳	محدودیت و تقلیل منابع آب شرب و کشاورزی	آب از ارکان و نهاده‌های محوری اقتصاد روستا است. تغییرات اقلیم و محدودیت بارش در سه دهه گذشته، افزایش شدید تقاضای مصرف آب در بخش کشاورزی با گسترش اراضی زیر کشت آبی با حفر چاه‌های مجاز و غیرمجاز از دهه ۶۰ به این سو و از طرفی عدم انتشار و تعمیق فناوری‌های کاهش مصرف آب در بخش کشاورزی و فقدان بازار آب از عوامل محوری ارتقاء بهره‌وری از محل فعالیت‌های کشاورزی است.

جدول ۱: موانع عمومی و مشترک تحول و ارتقا بهره‌وری روستاها

ردیف	عوامل	مکانیزم و تبعات
۴	وجود دستگاه‌ها و متولیان سیاست‌گذاری ناهمسو ^۱	جهاد کشاورزی، آب منطقه‌ای، منابع طبیعی، آب و فاضلاب روستایی و... از جمله نهادهای اثرگذار در تحول و توسعه روستا هستند. رخداد مسئله «ناهماهنگی» بین دستگاهی و فقدان سیاست‌گذاری متوازن موجب عدم همسویی سیاست‌گذاری‌ها در حوزه روستا شده است
۵	کمبود نیروی انسانی ماهر و متخصص و خروج گسترده سرمایه‌های انسانی و فیزیکی	در علم اقتصاد بیان می‌شود که تخصص منجر به ایجاد ارزش افزوده بیشتری می‌شود. پایین بودن سطح سواد و تخصص کشاورزان و سن بالای کشاورزان و درآمد کم آنان در کنار پارادایم ذهنی مقاوم و سخت آن‌ها به تغییر رفتاری و کشت خود در برابر مهارت و دانش نیروی کار جوان منجر به شکاف ساختاری و رفتاری بین این دو دسته گردیده است. مالک و تملک زمین‌ها عمدتاً در اختیار سنت‌گراهای دیرینه می‌باشد دسته دوم یا مجبور به تغییر الگوی فکری و رفتاری و کنار آمدن با سنت‌گراها می‌باشند یا با عدم کنار آمدن و سرکوب خود، به سرخوردگی و مهاجرت نیروی کار ماهر، کارآفرین و سرمایه‌های انسانی و حفظ بافت جمعیتی سنت‌گرا و اکثراً غیر ماهر و با بهره‌وری پایین می‌گردد. روستاییان با توجه به شیوه فکری و دانش و مهارت پایین و ترس از تغییر، به ندرت دست به تغییر الگوی سنتی و کاشت محصولات جایگزین و پر بازده همانند گل‌های زینتی، دارویی، زعفران و سایر محصولات دیگر می‌پردازند.
۶	عدم مدیریت و نظارت مستمر و برقراری عدالت بین نسلی در بهره‌برداری از منابع طبیعی	با توجه به این‌که منابع آب، خاک، چراگاه‌ها و مراتع جزء منابع نسل فعلی و آینده می‌باشد باید عدالت بین نسلی به گونه‌ای باشد که نسل حاضر مجبور به فداکاری خود به نفع نسل آینده یا تضعیف حق نسل‌های آتی با مصرف بیش از حد نسل فعلی نشود و به قول قاعده طلایی، از همان دست که می‌گیری از همان دست نیز پس دهی. متأسفانه فقدان سیاست‌گذاری اصولی و مدیریت و نظارت بر این منابع خدادادی، آسیب‌های جدی به این منابع دارای آستانه‌های تجدید ناپذیری زده که انتظار می‌رود در آینده نه چندان دور با بحران منابع مواجه شوند
۷	غلبه رویکرد ارائه خدمات رفاهی و زیرساختی به سرمایه‌گذاری اقتصادی در روستاها	دولت سرمایه‌گذاری‌های سنگینی در حوزه‌های زیرساختی و رفاهی روستاها انجام داده ولی با این وجود میانگین درآمد روستا افزایش متناسبی نداشته است. در چند دهه گذشته نگاه غالب به حوزه دخالت دولت در روستا تأمین نیازهای رفاهی و زیرساختی بوده است و توانمندسازی ظرفیت‌سازی اقتصادی آن‌ها مورد تأکید نبوده است.
۸	عدم وجود کارگاه‌های کوچک‌مقیاس	در روستاهای ایران برخلاف سایر کشورهای پیشرفته و در حال توسعه، کارگاه‌های کوچک‌مقیاس بسیار کم و به ندرت وجود دارد. علت این امر عدم آموزش، عدم دانش، تخصص و آگاهی کافی روستاییان و گذار از دامداری و کشاورزی سنتی به مدرن و از سویی عدم حمایت، پشتیبانی و ترغیب آن‌ها از نظر مالی و علمی از سوی مسئولین ذی‌ربط می‌باشد.
۹	تله‌نهادی کشاورزی و تولید سنتی	متأثر از عوامل پیش گفته نهادی، نظام تولید در روستاها سنتی و کمتر متأثر از تحولات فناورانه بوده است. در برخی بخش‌ها به عنوان مثال در حوزه دام سبک، شیوه پرورش و بازده آن تفاوت معنی‌داری با چندین دهه و قرن گذشته ندارد

۱. به عنوان مثال‌هایی از رویکرد نامتوازن: به عنوان مثال در زمین‌های زراعی نظیر کاشت سیب‌زمینی هزاران تن کود و سم مصرف می‌شود و نهادی پیگیر حجم استفاده فراتر از استانداردهای حداقلی نیست ولی برای صدور مجوز بهداشتی یک واحد کوچک صنعتی نظیر میوه خشک‌کنی ده‌ها دستورالعمل و تجهیزات تضمین بهداشت از سوی اداره بهداشت برای راه‌اندازی آن واحد الزامی دانسته می‌شود. این رویکرد که ناشی وجود نظارت پیشینی و فقدان نظارت پسینی در حوزه‌های دیگر نیز قابل مشاهده است.

جمع‌بندی کلیات: برای تخفیف یا محدود نمودن آثار عوامل کاهنده بهره‌وری راه‌حل آسان و سریعی وجود ندارد. تغییرات در آن‌ها مستلزم زمان و تحول معنی‌دار در حوزه سیاست‌گذاری، تزریق منابع مالی، اصلاح بازارها، تغییر ساختار آموزش، بینش فکری، دانش و کیفیت مداخلات در روستا و بخش کشاورزی است.

۱- تبیین و تحلیل وضعیت موجود روستاهای منظومه بزینه رود

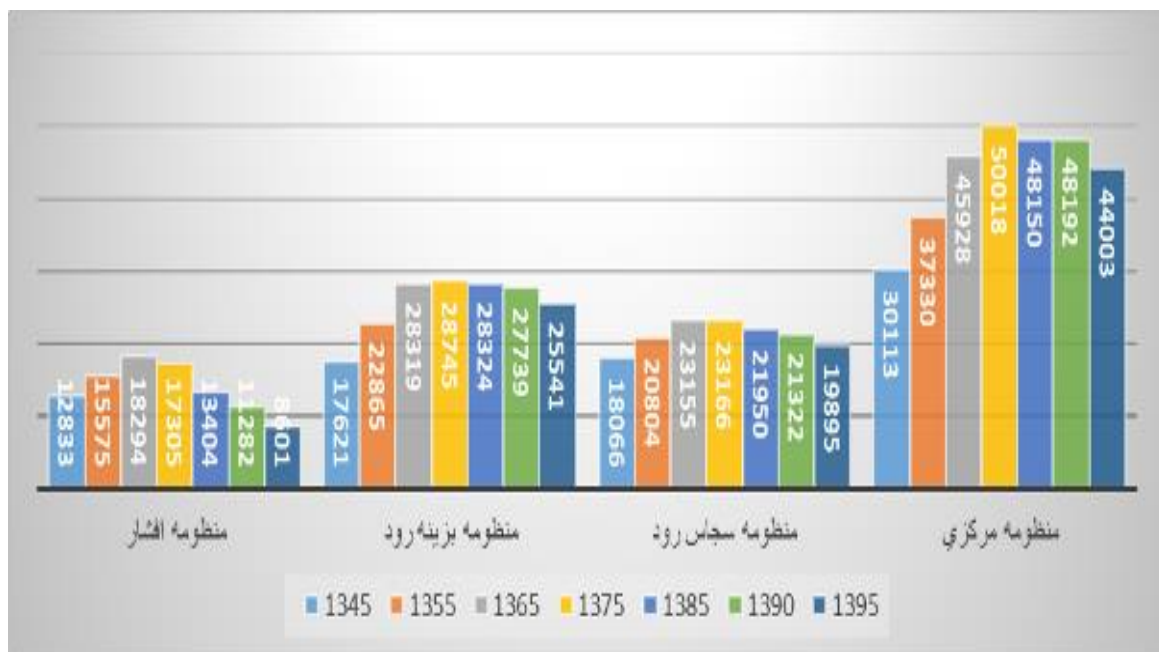
۱-۱- موقعیت فضایی

بخش بزینه رود یکی از بخش‌های چهارگانه شهرستان خدابنده که فاصله این بخش از مرکز شهرستان ۴۲ کیلومتر و از مرکز استان ۱۲۴ کیلومتر می‌باشد. این بخش دارای دو دهستان و شامل ۳۹ روستا و یک واحد شهری بنام زرین رود می‌باشد. مرکز دهستان بزینه رود روستای کهلا از روستاهای قدیمی بخش است. مرکز دهستان زرین رود نیز شهر زرین رود است. بزینه رود، نام رودخانه ایست که از دهستان بزینه رود سرچشمه گرفته به قزل اوزن منتهی می‌شود. منظومه بزینه رود در جنوبی‌ترین بخش استان و شهرستان قیدار و در مرز استان زنجان با استان همدان واقع شده است. بخش بزینه رود از شمال به بخش مرکزی خدابنده، از جنوب به شهرستان کبودراهنگ از شرق به شهرستان رزن و از غرب به بخش افشار خدابنده منتهی می‌شود.

۲-۱- متغیرها و شاخص‌های کلیدی معرف جایگاه منظومه بزینه رود

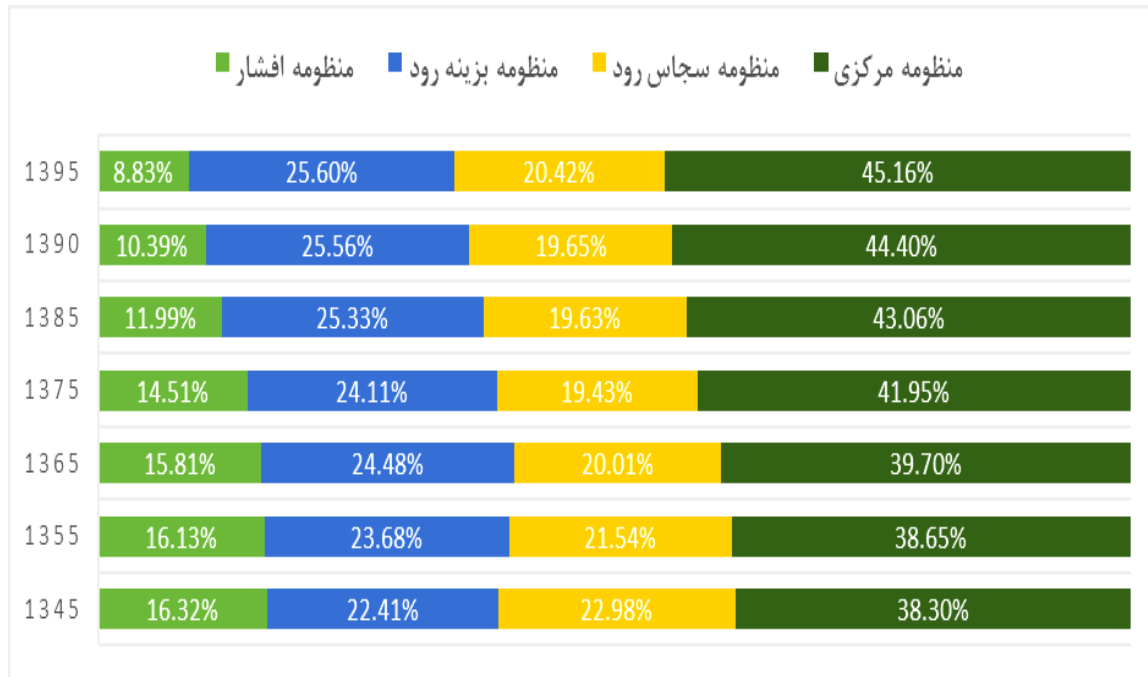
شکل ۱، تعداد جمعیت منظومه روستایی بزینه رود نسبت به جمعیت روستایی منظومه‌های دیگر خدابنده را نشان می‌دهد. جمعیت این بخش از اوج جمعیتی خود در سال ۱۳۷۵، ۲۸۷۴۵ به حداقل جمعیت ۲۵۵۰۱ در سال ۱۳۹۵ حدود ۱۰ درصد تنزل پیدا کرده است.

شکل ۱: تغییرات تعداد جمعیت منظومه روستایی بزینه رود نسبت به جمعیت روستایی منظومه‌های دیگر خدابنده

۱۰.....سند برنامه توسعه اقتصادی، اشتغالزایی و طرح توسعه پایدار منظومه های روستایی استان زنجان
 با توجه به اطلاعات شکل ۱، در شکل ۲ تغییرات سهم جمعیتی منظومه‌ها (بخش‌های) خداینده در افق ۵۰ ساله
 ۱۳۴۵-۱۳۹۵ باهم دیگر مقایسه شده است. این نمودار نشان می‌دهد در ۵۰ سال گذشته اندازه جمعیتی روستاهای
 منظومه بزینه رود در مقایسه با مجموع روستاهای خداینده تقویت شده است و سهم جمعیتی بخش بزینه رود از
 ۲۲,۴۱ درصد در سال ۱۳۴۵ به ۲۵,۶۰ درصد در سال ۱۳۹۵ افزایش یافته است.

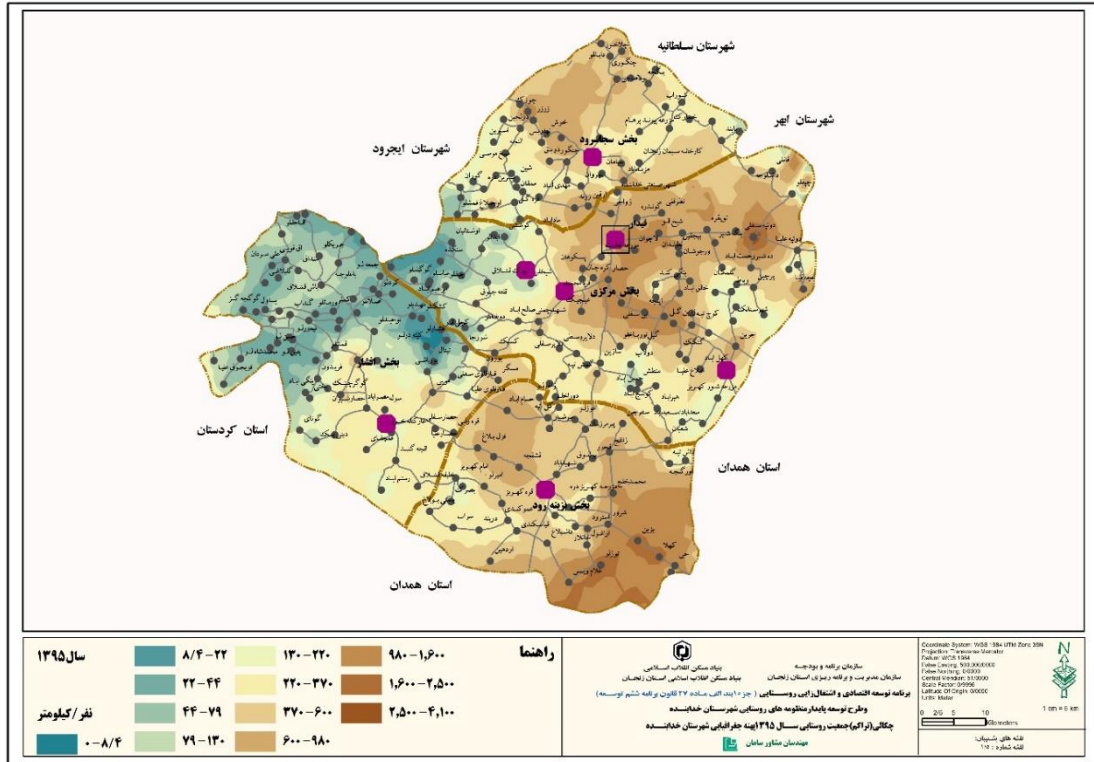
شکل ۲: تغییرات سهم جمعیتی منظومه‌ها (بخش‌های) خداینده در افق ۵۰ ساله ۱۳۴۵-۱۳۹۵

منبع: مرکز آمار ایران، سرشماری‌ها.

در تصویر زیر نقشه پراکنش تراکم جمعیت روستایی (نفر در کیلومتر) چهار منظومه روستایی خداینده مشاهده می‌شود. نقشه فوق نشان می‌دهد کانون‌های جمعیت روستایی خداینده به ترتیب در دهستان‌های بزینه رود، خارود، حومه و سجاس رود تمرکز یافته‌اند. روستاهای دهستان بزینه رود بخش بزینه رود تراکم جمعیتی بالایی را در شهرستان خداینده ندارد.

شکل ۳: نقشه پراکنش تراکم جمعیت روستایی چهار منظومه روستایی خدابنده

جدول شماره ۲، متغیرها و شاخص های کلیدی معرف جایگاه منظومه بزین رود در مقایسه با منظومه های دیگر خدابنده را نشان می دهد.

جدول ۲: متغیرها و شاخص های بیان وضعیت موجود منظومه ها

ردیف	عنوان متغیر/ شاخص	سجاس	مرکزی	بزینه رود	افشار	واحد	سال	منبع	جایگاه متغیر/ شاخص (درصد)	
									استان	شهرستان
۱	توان نگهداشت جمعیتی (نرخ رشد شاخص نسبت جمعیت منظومه به جمعیت روستایی استان در دوره ۱۳۷۰ تا ۱۳۹۵)	۶,۵	۹,۸	۱۳,۹	-۳۸,۵	درصد	-۹۵ ۷۰	سرشماری		
۲	نسبت جمعیت روستایی به کل جمعیت منظومه (شهری و روستایی)	۷۴	۴۸	۸۲	۶۹	درصد	۱۳۹۵	سرشماری	۵۹	۳۳
۳	سرانه جمعیت روستا	۴۷۴	۶۹۵	۶۷۴	۱۳۴	درصد	۱۳۹۵	سرشماری	۴۴۷	۳۷۵
۴	شاخص تمرکز جمعیت روستایی (۵۰ درصد جمعیت روستایی در چند درصد روستاهای دارای سکنه قرار دارند)	۲۲	۱۹	۲۱	۱۵,۶	درصد	۱۳۹۵	سرشماری		
۵	درصد دانش آموز در حال تحصیل به جمعیت ۵ تا ۱۹ ساله	۷۲,۳	۷۲,۶	۷۲	۶۴	درصد	۱۳۹۶	دستگاه/ سرشماری		
۶	متوسط بارش سالانه	۳۷۰	۳۴۰	۳۶۴	۲۱۰	میلی متر	۱۳۹۶	دستگاه		۳۵۰
۷	شاخص تمرکز برداشت منابع آب های زیرزمینی (۵۰ درصد چاه های عمیق و نیمه عمیق (معادل شده با عمیق) در چند درصد روستاها توزیع شده اند)	۹	۱۰	۸	۳	درصد	۱۳۹۷	میدانی		
۸	نسبت زمین های با حاصل خیزی خوب به زمین های کشاورزی	۵	۶	۱۸,۷	۳,۵	درصد	۱۳۹۵	دستگاه		

جدول ۲: متغیرها و شاخص‌های بیان وضعیت موجود منظومه‌ها (دنباله)

ردیف	عنوان متغیر/ شاخص	سجاس	مرکزی	بزینه رود	افشار	واحد	سال	منبع	جایگاه متغیر/ شاخص (درصد)	
									شهرستان	استان
۹	نسبت زمین‌های با حاصل خیزی متوسط به زمین‌های کشاورزی	۶۶	۵۴	۶۶,۳	۴۲,۴	درصد	۱۳۹۵	دستگاه		
۱۰	نسبت اراضی کشاورزی کم شیب (۱ تا ۱۵ درجه) به کل اراضی کشاورزی	۷۴	۷۱	۸۵	۶۷	درصد	۱۳۹۵	دستگاه		
۱۱	نسبت مساحت زمین‌های آبی به اراضی قابل کشت	۱۵	۱۷	۱۰	۲,۵	درصد	۱۳۹۷	میدانی		
۱۲	سرانه چاه‌های عمیق در روستا	۲,۵	۵	۵,۵	۰,۰۳	درصد	۱۳۹۷	میدانی		
۱۳	سرانه چاه‌های نیمه عمیق و دستی در روستا (اعلام شده)	۹,۵	۵,۲	۱۰,۲	۲	درصد	۱۳۹۷	میدانی		
۱۴	رتبه افت آب‌های زیرزمینی	۲	۱	۳	-					
۱۵	سهم اراضی با فرسایش شدید و نسبتاً شدید	۳۰	۴۰,۵۳	۱۵,۰۵	۵۴	درصد	۱۳۹۵	دستگاهی		
۱۶	سرانه تعداد دام سبک در هر خانوار	۲۰,۴	۱۷,۲	۲۰,۳	۳۶,۳	رأس	۱۳۹۸	میدانی		
۱۷	سرانه تعداد دام سنگین در هر خانوار	۱,۹	۱,۵	۲,۰	۰,۴	رأس	۱۳۹۸	میدانی		
۱۸	نسبت روستاهای با خانوار +۲۰ دارای مشکلات شدید و خیلی شدید آب شرب (شبکه توزیع و وجود منابع سالم آب شرب)	۲۵	۳۷	۲۸	۵۳	درصد	۱۳۹۷	میدانی		
۱۹	نسبت روستاهای خانوار +۲۰ با مشکلات محدوده طرح‌های	۱۶	۲۵	۲۱	۳۴	درصد	۱۳۹۷	میدانی		
۲۰	نسبت روستاهای با خانوار +۲۰ گاز کشی شده به کل روستاها	۷۳	۷۰	۱۷	۴۳	درصد	۱۳۹۷	دستگاه		

جدول ۲: متغیرها و شاخص های بیان وضعیت موجود منظومه ها (دنباله)

ردیف	عنوان متغیر/ شاخص	سجاس	مرکزی	بزینه رود	افشار	واحد	سال	منبع	جایگاه متغیر/ شاخص (درصد)	
									استان	شهرستان
۲۱	نسبت اشتغال زنان به کل شاغلین	۴,۸	۷	۸,۵	۶	درصد	۱۳۹۵	سرشماری		
۲۲	بیشترین تعاملات اقتصادی برون شهرستانی با شهرهای	تهران، زنجان، قم، سلطانیه	تهران، خرمدره، زنجان	قم، تهران، کرج	قیدار، بیجار، قم، تهران، کرج			میدانی		

مقایسه شاخص های کلیدی بخش بزینه رود با سایر بخش ها، نشان دهنده رشد نسبی بیشتر جمعیت در ۲۰ سال گذشته نسبت به منظومه های دیگر، فقر نسبی منابع آبی (شرب و کشاورزی)، توزیع نامتوازن منابع آب های زیرزمینی، زمین های حاصلخیزتر، فرسایش کمتر خاک، اشتغال بیشتر زنان و تعامل ضعیف با مرکز بخش و مرکز استان است. در مقایسه با سایر منظومه های شهرستان، منظومه روستایی بزینه رود وضعیت بهتری و قابلیت های نسبی بهتری دارد.

۳-۱ - ساختار اقتصادی و اشتغال غالب منظومه

ساختار اقتصادی منظومه روستایی بزینه رود بر محورهای کشاورزی (زراعت و دامداری با محوریت دام سبک)، صنایع دستی و عرضه نیروی کار به روستاها و مناطق دیگر شکل گرفته است. بخش کشاورزی بخش غالب درآمدی بزینه رود می باشد.

شکل ۴: منابع اصلی درآمدی منظومه بزینه رود

منبع: یافته‌های تحقیق

در جدول ذیل مهارت‌ها و حرفه‌های غیر کشاورزی غالب نیروی کار شاغل در روستاهای منظومه را نشان می‌دهد. مشاغل ساختمانی و تابلو فرش دو حرفه مهم منظومه بزینه رود می‌باشد.

جدول ۳: مهارت و حرفه‌ی غالب غیر کشاورزی روستاییان

نام روستا	مهارت و حرفه‌ی غالب غیر کشاورزی روستاییان
عموکندی	جوشکاری - کارگر فصلی کشاورزی - ساختمانی
زاغچ	آرماتوربند و کارهای ساختمانی و عایق کاری
قشقجه	تابلو فرش و فرش بافی (ابریشم)، لوله کشی و اجاره کاری، حمل کاه گندم
غلام ویس	تابلو فرش و قالی ابریشم
استرود	تابلو فرش و قالی ابریشم
داشبلاغ	تابلو فرش و قالی ابریشم
بصرک	تابلو فرش و قالی بافی - ساختمانی
خانلار	تابلو فرش و قالی بافی - ساختمانی
قیاسکندی	تابلو فرش و قالی بافی - ساختمانی و مليله کار
یاستی بولاغ	تابلو فرش و قالی بافی - ساختمانی
امام کهریز	تابلو فرش و قالی بافی - ساختمانی
اردهین	تابلو فرش و قالی بافی - ساختمانی
امیرلو	تابلو فرش و قالی بافی، دکل کاری ساختمانی، مجسمه سازی
قجور	تابلو فرش و قالی بافی
توزلو	تابلو فرش، سنگ ساب و کف ساب
اورگنجه	تعمیر کار
پنبه زبان	خدمات اداری و ساختمانی
شهیدآباد	خدمات خرد، تعمیر کار و اداری
زاغه لو	سفال و آجرپزی
شورور	سیمان کار
قره کهریز	عایق کاری (سردخانه) - قالی بافی - ساختمانی
سرشبار	کارگر فصلی
قره محمد	آرماتور بندی ساختمان، کارگر فصلی
سراب	کارگر فصلی
قزل بلاغ	مجسمه سازی، حمل کاه گندم
ارقین بلاغ	مشاغل خدماتی: جوشکار، تعمیر کار، خیاط
سقرچین	مشاغل ساختمانی
سرئین	مشاغل ساختمانی
دربند	مشاغل ساختمانی
بزین	مشاغل ساختمانی
کهلا	تولیدکننده بذر و مشاغل ساختمانی
حی	مشاغل ساختمانی
گل تپه	مشاغل ساختمانی، خدمات خرد، تعمیر کار و اداری
اغوزلو	مشاغل ساختمانی، خدمات خرد، تعمیر کار و اداری
پیرمرزبان	مشاغل ساختمانی، خدماتی خرد، پرورش شترمرغ و زنبور عسل
حسام آباد	مشاغل ساختمانی، خدماتی و اداری، آرماتور بندی

منبع: یافته‌های تحقیق

۴-۱- پیوندهای فضایی

در نقشه‌های ۵ و ۶ جریان محصول (تولید)، خدمات، افراد و سرمایه را در درون و برون منظومه بزینهرود نمایش داده شده است. جریان محصول در منظومه علاوه بر محصولات زراعی- باغی و دامی که در تمامی روستاهای این منظومه

وجود دارد، شامل جریان تولید فرش و تابلو فرش نیز در برخی روستاها در داخل منظومه بزینهرود می شود. همان طور که از نمودار مشخص است.

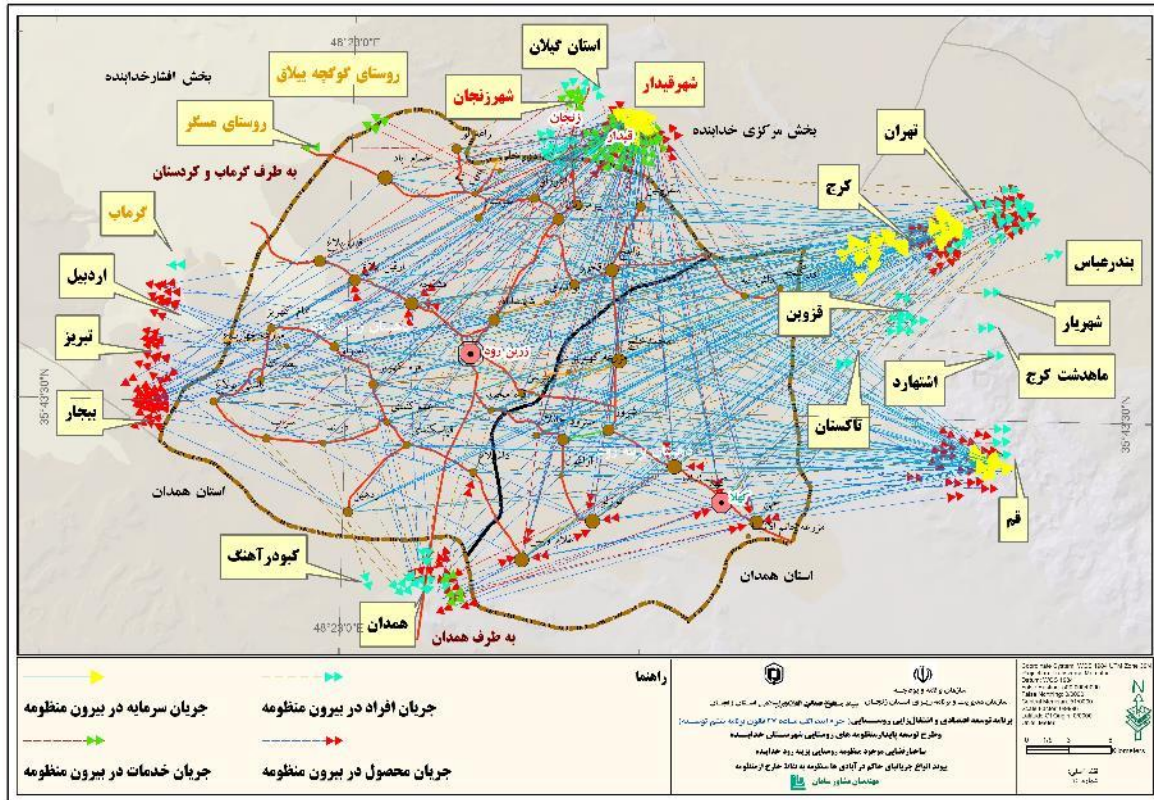
مرکزیت انواع جریان ها در درون منظومه با شهر زرین رود است و در بیرون منظومه به ترتیب قیدار، قم، تهران، کرج، همدان، بیجار، تبریز و اردبیل مهم ترین مکان های تعامل و تبادل محصولات، دریافت خدمات، مراجعات شغلی افراد و جریان سرمایه منظومه است.

به لحاظ شدت جریان محصول، شش روستای کهلا، توزلو، بزین، غلام ویس، حی و قشقجه به ترتیب بیشترین شدت جریان محصول را در منظومه بزینهرود داشتند. بیشترین تعداد سفرهای شغلی در داخل منظومه به چهار گره کهلا، زرین رود، حی و بزین صورت می گیرد.

شکل ۵: انواع جریان های درون منظومه ای در منظومه بزینهرود

شکل ۶: انواع جریان های برون منظومه ای در منظومه بزینه رود

۵-۱- قابلیت ها و محدودیت های تأثیرگذار در توسعه منظومه روستایی بزینه رود

۱-۵-۱- قابلیت ها

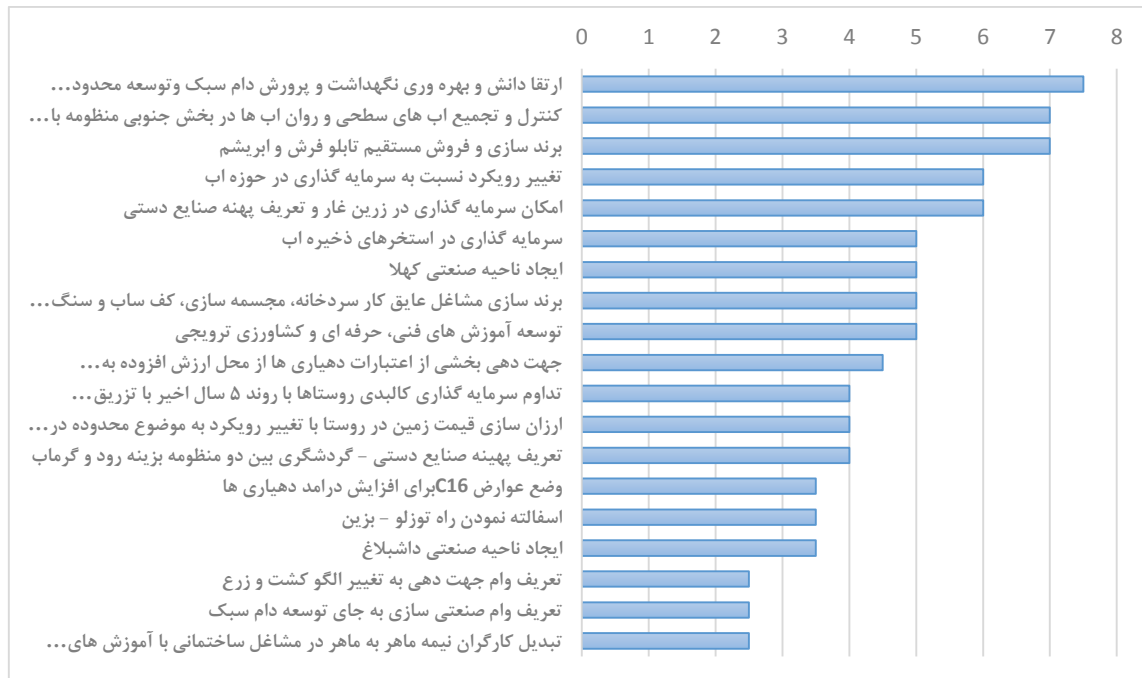
در جدول زیر ۳۵ قابلیت (متأثر از قوتها و فرصتها) در منظومه ارائه شده است. قابلیت های اثرگذار بر توسعه منظومه در ۶ دسته طبقه بندی شده اند. قابلیت های اثرگذار بر توسعه منظومه در ۶ دسته طبقه بندی شده اند.

جدول ۴: قابلیت‌های توسعه منظومه روستایی بزینه رود

طبقه‌بندی	قابلیت	
اکولوژیک	زهکشی مناسب خاک، فرسایش محدود	۱
	دشت کم شیب و فلات گسترده	۲
	زمین‌های جلگه‌ای مساعد برای زراعت به ویژه در دهستان بزینه رود	۳
	خطر پایین زلزله در منظومه	۴
	وجود رودخانه فصلی بزینه رود جاری در کل منظومه، منابع آب‌های عمیق بسیار خوب در دهستان بزینه رود	۵
	امکان کنترل و تجمیع آب‌های سطحی و روان آب‌ها در بخش جنوبی منظومه با قابلیت آبخوان‌داری و استخر ذخیره پی وی سی	۶
اجتماعی و فرهنگی	حفظ نسبی جمعیت در کل منظومه و افزایش وزن جمعیت روستایی آن در مقایسه با استان	۷
	نرخ پایین مهاجرت با وجود فقدان آب شرب و کشاورزی در بخشی از روستاها (در ۶ روستا)	۸
	وجود مهارت‌های مختلف کاری و تخصصی در منظومه با قابلیت برند سازی	۹
	ظرفیت توسعه آموزش‌های فنی، حرفه‌ای و کشاورزی ترویجی	۱۰
	وجود ظرفیت مشارکت اجتماعی - مذهبی مناسب روستاها در جهت توسعه روستا	۱۱
	فقدان طایفه بندی و ایل محوری و نزاع‌های قومی	۱۲
اقتصادی	از مناطق تولیدکننده بزرگ گندم محصولات زراعی و جو استان و ظرفیت تکمیل زنجیره ارزش آن	۱۳
	بخش صنایع دستی قوی و پتانسیل تکمیل زنجیره ارزش و برند سازی و فروش مستقیم تابلوفرش و ابریشم	۱۴
	دارای نیروی کار ماهر در زمینه‌های مختلف و پتانسیل برند سازی مشاغل عایق کار سردخانه، مجسمه سازی، کف ساب و سنگ ساب، دکل کار و تولید بذر مادر	۱۵
	ظرفیت بالقوه خوب در توسعه زنجیره ارزش گردشگری و مجاورت با دو ناحیه گردشگری غار کتله خور و غار علی‌صدر	۱۶
	ظرفیت آبی و خاکی بسیار خوب در روستاهای مجاور رودخانه بزینه رود در دهستان بزینه رود	۱۷
	پتانسیل ارتقا دانش و بهره‌وری نگهداشت و پرورش دام سبک و توسعه محدود دام سبک	۱۸
	ظرفیت سرمایه‌گذاری در استخرهای ذخیره آب	۱۹
کالبدی	پوشش کامل شبکه برق و حامل‌های انرژی	۲۰
	تکمیل شبکه دسترسی همه روستاها به شبکه راه‌های روستایی آسفالت	۲۱
	افزایش اعتبار و پایدار شدن اعتبار دهیاری‌ها برای اجرای طرح هادی	۲۲
	پوشش نسبی شبکه بهداشت	۲۳
	پوشش در حال توسعه شبکه گاز	۲۴
	پوشش کامل مدارس ابتدایی	۲۵
	بازسازی و استحکام‌بخشی غالب مسکن روستایی در عمده روستاهای بزرگ	۲۶
	قابلیت جهت‌دهی بخشی از اعتبارات دهیاری‌ها از محل ارزش‌افزوده به اولویت‌های اقتصادی روستا	۲۷
قابلیت ارزان‌سازی قیمت زمین در روستا با تغییر رویکرد به موضوع محدوده	۲۸	
قابلیت افزایش درآمد دهیاری‌ها	۲۹	
مدیریتی	قابلیت تعریف الگوی انگیزشی برای تعیین اعتبار دهیاری روستاها از محل مالیات بر ارزش‌افزوده	۳۰
	امکان‌پذیری تغییر رویکرد نسبت به سرمایه‌گذاری در حوزه آب	۳۱
	قابلیت اجباری شدن بیمه حوادث از محل اعتبارات دهیاری‌ها و مشارکت اهالی	۳۲
	قابلیت ایجاد ناحیه صنعتی کهلا	۳۳
سازمان فضایی	تعریف بهینه صنایع دستی - گردشگری بین دو منظومه بزینه رود و گرماب مبتنی بر منبت‌کاری و صنایع چوبی، تابلو فرش، مجسمه سازی و غار کتله خور و جاذبه‌های جدید روستایی بوم گردی	۳۴
	تقویت شبکه ارتباطات داخلی منظومه به ویژه با اسفالت نمودن راه توزلو - بزین	۳۵

۲۰.....سند برنامه توسعه اقتصادی، اشتغالزایی و طرح توسعه پایدار منظومه های روستائی استان زنجان نمودار ۶، نشان می دهد قابلیت های اقتصادی و برخی ظرفیت های اکولوژیکی بیشترین اثر در ارتقا و توسعه منظومه را دارند و سایر عوامل به ترتیب با وزن های پایین اثرگذاری دارند. دامداری سبک از محور اصلی درآمدی منظومه است. ارتقای بهره‌وری آن تأثیری معنی داری در افزایش درآمد منظومه خواهد داشت.

نمودار ۶: اولویت بندی ۲۰ قابلیت اصلی روستایی بزیننه رود

همه قابلیت ها توان اجرایی و یا توجیه پذیری بالفعل یکسان ندارند. با اینکه عوامل اقتصادی بیشترین وزن در توسعه قابلیت های منظومه را دارند؛ ولی برآورد می شود حداکثر حدود نصف آن ها قابلیت اجرایی و امکان پذیری را دارند. در منظومه بزیننه رود مشاغل خاص و مهارتی دارای قابلیت برندسازی و تقویت وجود دارند که در جدول زیر مشخص شده است.

جدول ۵: مشاغل خاص و مهارتی دارای قابلیت برندسازی و تقویت در منظومه بزیننه رود

نام روستا	زمینه برند سازی قابلیت موجود روستا	برآورد میدانی اشتغال (نفر)	برند پیشنهادی	حوزه فروش یا خدمات
غالب روستاها بخش جنوبی منظومه	مشاغل ساختمانی	۱۸۰۰		عمدتاً تهران، کرج و شمال
اکثریت روستاهای جنوب منظومه (۱۵ روستا)	تابلو فرش	۱۴۰۰	تابلو فرش زریننه	داخل کشور و صادرات
برخی از روستاهای میانی منظومه (۷ روستا)	قالیبافی ابریشم	۴۰۰	قالی زریننه	داخل کشور و صادرات
قزل بلاغ و امیرلو (به صورت محدود)	مجسمه سازی	۱۵۰	مجسمه زریننه	داخل کشور (تهران و قم و...)
توزلو	کف و سنگ ساب	۷۰		داخل کشور
قره کهرئز و زاغچ	عایق کار سردخانه	۳۰		داخل کشور و عراق
آغوزلو	شیره انگور	۳۰	شیره انگور آغوزلو	قیدار و حومه
امیرلو	دکل کار	۲۰		داخل کشور
یاستی بلاغ و کهلا	تولید بذر مادر	۲۰		استان های مجاور
قیاسکندی	ملیله کار	۱۰		استان و تهران

منبع: یافته های تحقیق

۱-۵-۲- محدودیت‌ها

در جدول زیر ۴۵ محدودیت (متأثر از ضعف‌ها و تهدیدها) در منظومه ارائه شده است. محدودیت‌های اثرگذار بر توسعه منظومه در ۶ دسته طبقه‌بندی شده‌اند. همه محدودیت‌ها قابلیت کاهش یا تخفیف را ندارند. عوامل اکولوژیکی بیشترین وزن در ایجاد محدودیت در توسعه منظومه را دارند. جنبه‌های اقتصادی و کالبدی محدودیت‌های اثرگذار بعدی هستند.

جدول ۶: محدودیت‌های توسعه منظومه روستایی بزینهرود

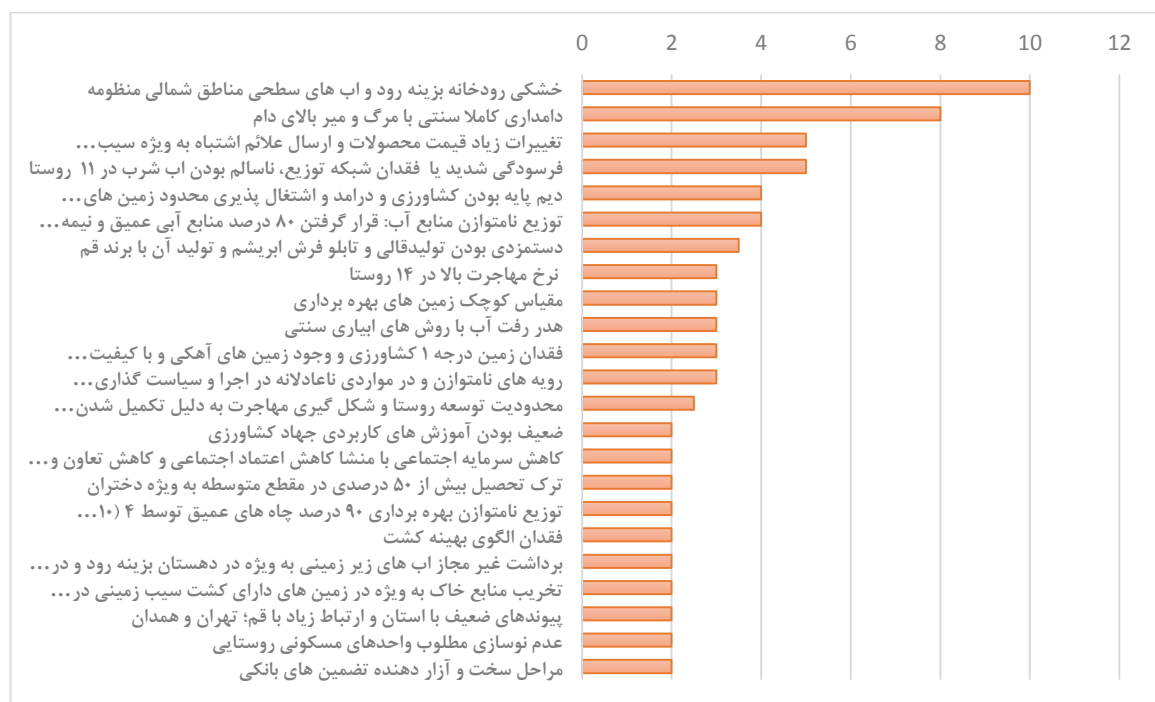
محدودیت	طبقه‌بندی	
خشکی رودخانه بزینهرود و آب‌های سطحی مناطق شمالی منظومه	اکولوژیک	۱
برداشت غیرمجاز آب‌های زیرزمینی به ویژه در دهستان بزینهرود و در روستاهای استان مجاور (همدان)		۲
توزیع نامتوازن منابع آب: فرار گرفتن ۸۰ درصد منابع آبی عمیق و نیمه عمیق کشاورزی در ۷ روستا عمدتاً در دهستان بزینهرود		۳
فقدان زمین درجه ۱ کشاورزی و وجود زمین‌های آهکی و با کیفیت پایین در شمال منظومه		۴
سیل خیزی روستاهای واقع در حاشیه رودخانه‌ها و آبراهه‌های اصلی		۵
تخریب منابع خاک به ویژه در زمین‌های دارای کشت سیب‌زمینی در روستاهای دارای چاه عمیق و زمین‌های اجاره‌ای		۶
فقدان توجه کافی اهالی به حفظ منابع طبیعی، شکل‌گیری رقابت در بهره‌برداری از منابع مشترک و عدم نظارت کافی از سوی مراجع نظارتی/ دفع عمده فاضلاب در کانال‌ها و رودخانه‌ها		۷
نرخ مهاجرت بالا در ۱۴ روستا عمدتاً به دلیل محدودیت منابع آبی (شرب و کشاورزی)	اجتماعی و فرهنگی	۸
کاهش سرمایه اجتماعی با منشأ کاهش اعتماد اجتماعی به ویژه به مسئولین و کاهش تعاون و همیاری		۹
ترک تحصیل بیش از ۵۰ درصدی در مقطع متوسطه به ویژه دختران		۱۰
کاهش کیفیت آموزش با کاهش جمعیت و فقدان معلم اختصاصی هر پایه		۱۱
شیوع اعتیاد و آسیب‌های اجتماعی عمدتاً با منشأ بیکاری		۱۲
دوری از عادت به کار سخت در دوره نوجوانی و فراموشی فرهنگ کار		۱۳
فقدان اثربخشی آموزش‌های ترویجی کشاورزی		۱۴
تغییرات زیاد قیمت محصولات کشاورزی و ارسال علائم اشتباه	اقتصادی (محدودیت‌های عمومی)	۱۵
دامداری کاملاً سنتی با مرگ و میر بالای دام		۱۶
مقیاس کوچک زمین‌های بهره‌برداری		۱۷
هدر رفت آب با روش‌های آبیاری سنتی		۱۸
سرمایه‌گذاری محدود در روستا با خروج سرمایه توسط عمده مالکان		۱۹
فقدان الگوی بهینه کشت		۲۰
دیم پایه بودن کشاورزی و اشتغال پذیری محدود زمین‌های دیمی گندم در غالب روستاها (هر ۱۵ هکتار یک نفر اشتغال ناقص)	اقتصادی (محدودیت‌های اختصاصی)	۲۱
دستمزدی بودن تولید قالی و تابلو فرش ابریشم و تولید آن با برند قم و فقدان زنجیره ارزش		۲۲
اجاره زمین برای کاشت سیب‌زمینی به سیب‌زمینی‌کاران سایر استان‌ها		۲۳
توزیع نامتوازن بهره‌برداری ۹۰ درصد چاه‌های عمیق توسط ۴ (۱۰ درصد) روستاها		۲۴
توزیع نامتوازن بهره‌برداری ۹۰ درصد چاه‌های عمیق توسط ۱۶ (۴۰ درصد) روستاها		۲۵
ایجاد محدودیت بر فعالیت مجسمه‌سازان با وضع مالیات		۲۶

جدول ۶: محدودیت‌های توسعه منظومه روستایی بزینه رود(دنباله)

محدودیت	طبقه‌بندی	
فرسودگی شدید یا فقدان شبکه توزیع، ناسالم بودن آب شرب در ۱۱ روستا	کالبدی	۲۷
فقدان گازکشی به همه روستاهای متوسط به بالا (۵ روستا تا مهرماه ۹۷ انجام شده)		۲۸
محدودیت توسعه روستا و شکل‌گیری مهاجرت به دلیل تکمیل شدن محدوده		۲۹
عدم نوسازی مطلوب واحدهای مسکونی روستایی		۳۰
عدم اجرای تمام فازهای طرح هادی و ناکافی بودن اعتبارات لازم		۳۱
فقدان کانال‌کشی و سیل بند مکفی		۳۲
عدم آنتن دهی تلفن همراه و تلویزیون		۳۳
رویه‌های نامتوازن و در مواردی ناعادلانه در اجرا و سیاست‌گذاری بخشی	مدیریتی	۳۴
فقدان آموزش‌های ترویجی کشاورزی در حوزه دام و پایین بودن اثربخشی آموزش‌های موجود		۳۵
مراحل سخت و آزاردهنده تضمین‌های بانکی		۳۶
توان محدود منابع طبیعی در برخورد با کشت مراتع		۳۷
مسیر طولانی، زمان‌بر و هزینه‌بر صدور مجوزها		۳۸
مصرف آب شرب در بخش کشاورزی در تابستان و محدودیت آب شرب		۳۹
پیوندهای ضعیف با استان و ارتباط زیاد با قم؛ تهران و همدان		سازمان فضایی
استقرار منظومه در ناحیه مرزی استان و شهرستان	۴۱	

بر اساس جدول فوق، اطلاعات میدانی، اطلاعات ثبتی و جمع‌بندی مستندات وزن اولویت‌بندی محدودیت‌های توسعه در منظومه در نمودار زیر تلخیص شده است. محدودیت‌های زیر بیش از ۸۰ درصد مشکلات و محدودیت‌های منظومه را شامل می‌شوند.

شکل ۷: اولویت‌بندی ۲۲ محدودیت اصلی منظومه بزینه رود

۱-۶- جمع‌بندی مسائل کلیدی بخش (مرتبط با توسعه اقتصادی، اشتغال‌زائی و منظومه)

۱. وزن زیاد محدودیت‌ها از قابلیت‌ها در توسعه منظومه و لزوم توجه به اولویت تخفیف و کاهش محدودیت‌ها
۲. خشکی و کم‌آبی شدید بزینه رود و ضعیف شدن روستاهای در مسیر آن
۳. فقدان و یا محدودیت زیاد منابع آب شرب (شوری، سنگینی زیاد و یا نیترات بالا) در ۱۱ روستای منظومه
۴. مهاجرت پهنه‌ای عمدتاً به دلیل خشکی آب‌های سطحی و مشکلات آب شرب
۵. برون‌رانی ارزش‌افزوده و اشتغال در روستاهای قوی منظومه و لزوم تقویت پیوندهای فضایی درون منظومه‌ای
۶. دامداری کاملاً سنتی با مرگ و میر بالای دام و دارای محدودیت گسترش به دلیل محدودیت منابع آبی و خاکی
۷. توزیع نامتوازن منابع آب: بهره‌برداری ۹۰ درصد چاه‌های عمیق توسط ۴ روستا (۱۰ درصد روستاها) و قرار گرفتن ۷۵ درصد منابع آبی عمیق و نیمه عمیق کشاورزی در ۷ روستا (۱۸ درصد روستاها)
۸. دستمزدی بودن قالی و تابلو فرش و تولید آن با برند قم
۹. سرمایه‌گذاری محدود با خروج سرمایه توسط عمده مالکان و لزوم استفاده از ظرفیت سرمایه‌گذاری عمده مالکان
۱۰. سیل‌خیزی روستاهای واقع در حاشیه رودخانه‌ها
۱۱. لزوم ایجاد شرایط برای مشارکت بخش خصوصی و تعاونی در سرمایه‌گذاری برای تجمیع آب با ارائه تسهیلات ارزان به ویژه برای چشمه‌های دائمی و قنات‌های پر آب
۱۲. لزوم اجرای پروژه‌های آبخوان‌داری و استخر ذخیره به ویژه در جنوب منظومه

۷-۱- تبیین وضعیت هدف (افق برنامه و طرح: ۱۴۰۵ پایان برنامه هفتم)

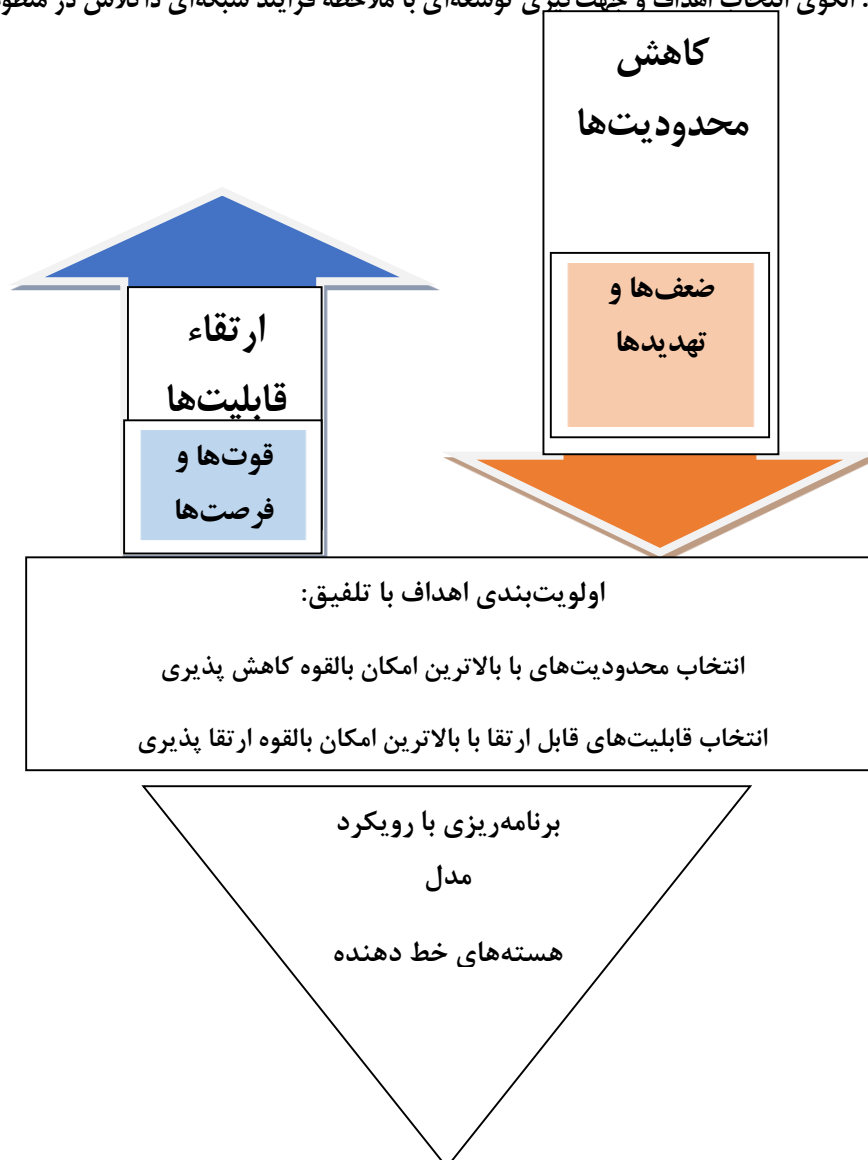
۸-۱- چشم انداز

منظومه بزینه رود در افق ۱۴۰۵، منظومه ایست برخوردار از درآمد پایدار مبتنی بر ارتقای توانمندی های اقتصادی و با توان حفظ وزن جمعیتی در شهرستان با تکیه بر حفظ و تقویت ظرفیت اکولوژیک منظومه، ارتقا و توانمندسازی فرهنگی اجتماعی و آموزشی و تقویت پیوندهای فضایی درون منظومه ای است.

۹-۱- اهداف کلی

با توجه به طبقه بندی اهمیت محدودیتها و قابلیتها در توسعه منظومه، هر نوع راهبرد عملیاتی و امکان پذیر در راستای کاهش محدودیتها یا ارتقای قابلیتها به عنوان اهداف کلی جهت گیری توسعه منظومه انتخاب شده است. البته در مواردی وجوه مشترک بین روشهای کاهش تنگناها و فرایند ارتقا قابلیتها ایجاد می شود که می تواند به عنوان یک اولویت مضاعف در نظر گرفته شود. رویکرد پیشنهادات مبتنی بر نظریه منظومه ای داگلاس می باشد. این روش به صورت شماتیک در شکل زیر ارائه شده است.

شکل ۸: الگوی انتخاب اهداف و جهت گیری توسعه ای با ملاحظه فرایند شبکه ای داگلاس در منظومه های روستایی

از تلفیق انتخاب محدودیت‌های با بالاترین امکان بالقوه کاهش پذیری و انتخاب قابلیت‌های قابل ارتقا با بالاترین امکان بالقوه ارتقا پذیری، راهبردهای زیر به عنوان اهداف کلی توسعه منظومه می‌باشد.

- ارتقا درآمد پایدار و توانمندی اقتصادی منظومه
- حفظ و تقویت توان اکولوژیک منظومه
- ارتقا و توانمندسازی فرهنگی، اجتماعی و آموزشی
- ارتقا امکانات رفاهی و سکونت پذیری منظومه
- تقویت پیوندهای فضایی درون منظومه‌ای

۱-۱۰- راهبردها و سیاست‌ها اجرایی توسعه منظومه‌های روستایی

بررسی محدودیت‌ها و قابلیت‌ها مشخص می‌کند وزن محدودیت‌ها در رشد و توسعه منظومه بیشتر از وزن ارتقای قابلیت‌های آن است. جدول زیر راهبردها، اقدامات سیاستی و اجرایی مستخرج از تلفیق تنگناها و قابلیت‌ها و نهاد متولی یا وابسته به اجرای راهبرد را نشان می‌دهد.

جدول ۷: بسته راهبردها، اقدامات سیاستی و اجرایی و نهادهای متولی توسعه منظومه

ردیف	طبقه‌بندی راهبردها	اقدامات	نهادهای متولی
۱	ارتقا درآمد پایدار و توانمندی اقتصادی منظومه	تسهیلات به واحدها و کارگاه‌های اشتغال‌زا طبق جدول پیوست طرح‌های اشتغال‌زایی و با تأکید بر جدول اولویت‌ها	ارگان‌های ارائه دهنده تسهیلات
۲		تعریف و اجرای برنامه‌های عملیاتی ارتقا بازده و عملکرد دام سبک / اصلاح نژاد به دام سنگین سمینتال	جلب مشارکت مردم / جهاد کشاورزی
۳		سرمایه‌گذاری برای تجمیع آب در استخرهای PVC با ارائه تسهیلات ارزان به ویژه برای چشمه‌های دائمی و قنات‌های پر آب	ارگان‌های ارائه دهنده تسهیلات
۴		معرفی برند قالی و تابلو فرش زرینه جهت فروش مستقیم و انتقال شورای مزد به زنجار	صنایع دستی / ارگان‌های ارائه دهنده تسهیلات
۵		تسهیلات زراعت با تیپ، ایجاد چارچوب برای سرمایه‌گذاری روستاییان در حوزه آبیاری، درخواست ایجاد بازار آب منطقه‌ای، اختصاص تسهیلات کشاورزی به آبیاری مدرن و ...	جهاد کشاورزی / ارگان‌های ارائه دهنده تسهیلات
۶		فهرست بندی عمده مالکان دهستان‌ها و ایجاد تعاونی‌های سرمایه‌گذاری عمده مالکان و ارائه طرح‌های سرمایه‌گذاری محلی با تسهیلات مناسب	بخشداری / فرمانداری / ارگان‌های ارائه دهنده تسهیلات
۷		تصویب و پیگیری اجرای الگوی بهینه کشت ناحیه یا مجموع روستاهای همسان در جهاد کشاورزی شهرستان	جلب مشارکت روستاییان / جهاد کشاورزی
۸		سرمایه‌گذاری در سردخانه‌ها، صنایع تبدیلی سیب زمینی و گندم، ایجاد انجمن صادرکنندگان کشاورزی (سیب‌زمینی) منظومه	صنعت معدن و تجارت / ارگان‌های ارائه دهنده تسهیلات
۱	حفظ یا تقویت توان	کنترل و تجمیع آب‌های سطحی و روان آب‌ها در بخش جنوبی منظومه با قابلیت آبخوان‌داری	منابع طبیعی و جهاد کشاورزی / ارگان‌های ارائه دهنده تسهیلات

منبع: یافته‌های تحقیق

۲	اکولوژیک منظومه	ایجاد مجموعه گردشگری زرین غار با سرمایه گذاری در زرین غار	سرمایه گذاری خصوصی و اداره میراث و گردشگری
۳		احداث بند، کانال و ایمن سازی به منظور کنترل سیل و سیلابها	دهیارها/ بنیاد مسکن / مدیریت بحران
۴		آموزش، کنترل و نظارت از سوی مراجع در جلوگیری از تخریب منابع خاکی در زمین های کشت سیب زمینی	فنی حرفه ای / جهاد کشاورزی
۱	ارتقا و توانمندسازی فرهنگی و اجتماعی آموزشی	توسعه آموزش های فنی، حرفه ای و کشاورزی ترویجی به ویژه تبدیل کارگران نیمه ماهر به ماهر در مشاغل ساختمانی با آموزش های تعریف شده	فنی حرفه ای / جهاد کشاورزی
۲		بررسی تجمیع مدارس روستاهای مجاور با تأمین امکانات جابجایی دانش آموزان به منظور ایجاد صرفه مقیاس و افزایش کیفیت	آموزش و پرورش
۳		تعریف برنامه استفاده از ظرفیت مشارکت مذهبی مناسب روستاها در توسعه روستا	اوقاف / تبلیغات اسلامی
۴		رصد و طبقه بندی روستاها از جهت آسیب های اجتماعی به ویژه اعتیاد و تعریف برخی از اعتبارات کاهش آثار آسیب های اجتماعی	بخشداری / فرمانداری
۵		ایجاد اثربخشی در آموزش های ترویجی جهاد کشاورزی	جهاد کشاورزی
۶		محدود نمودن وعده دهی توسط مسئولان به روستاییان جهت جلوگیری از آثار منفی وعده های بی نتیجه نظیر طرح کارا، قول پرداخت وام به مجسمه سازان و ...	فرمانداری / استانداری
۷		ارتقای توانمندی کارورزان خانه های بهداشت	اداره بهداشت و درمان
۱	ارتقا امکانات رفاهی و سکونت پذیری منظومه	سرمایه گذاری در خطوط انتقال و توزیع آب شرب و امکان تأمین از سد تالوار	آب روستایی
۲		احداث آبشخور جهت تامین آب بهداشتی دام	منابع طبیعی
۳		اصلاح رویکرد بنیاد مسکن در اصلاح و اجرای طرح های هادی با هدف ارزان سازی قیمت زمین و تسهیل و تسریع در صدور سند منازل روستایی	بنیاد مسکن
۴		توسعه امکانات ورزشی مانند زمین، باشگاه و سالن ورزشی	اداره تربیت بدنی
۱	اصلاح رویه های مدیریتی و ارتقا بهره وری مدیریت	جهت دهی بخشی از اعتبارات دهیاری ها از محل ارزش افزوده به زیرساخت های اقتصادی روستا به جای رویکرد کالبدی	سازمان مدیریت
۲		ایجاد محدودیت اجاره زمین های کشت سیب زمینی به استان های همجوار با به دلیل تخریب گسترده منابع خاکی و خروج درآمد از استان	دادستانی / اداره غذا و دارو
۳		کاهش مسیر طولانی، زمان بر و هزینه بر صدور مجوزها مثلا با ایجاد پنجره واحد صدور مجوزهای روستایی / تفاهم با بانک ها در جهت تسهیل اعطای تسهیلات به روستا	
۴		تعریف وام صنعتی سازی به جای توسعه دام سبک	سازمان مدیریت و ارگان های ارائه دهنده تسهیلات

سازمان مدیریت / بخشداری	تعریف الگوی انگیزشی برای تعیین اعتبار دهیاری روستاها از محل مالیات بر ارزش افزوده با ملاحظه شاخص‌هایی چون توفیق در کاهش مهاجرت، مشارکت جمعی در تعیین ۲۰ درصد اعتبار روستاها		۵
بخشداری	اجباری شدن بیمه حوادث از محل اعتبارات دهیاری‌ها و مشارکت اهالی		۶
منابع طبیعی	الزام اداره منابع طبیعی به برخورد با تخریب مراتع با تقویت آن		۷
جهاد کشاورزی	بازبینی سیاست ترویجی جهاد با تأکید بر اثربخشی آن برای بهره‌بردار نهایی و اولویت دادن به دام در برنامه‌های ترویجی		۸
بخشداری / صنایع دستی	تعریف بهینه صنایع دستی - گردشگری بین دو منظومه بزینه رود و گرماب	تقویت پیوندهای فضایی درون منظومه‌ای	۱
جهاد کشاورزی / بخشداری	ایجاد ناحیه صنعتی کهلا		۲
اداره راه	آسفالت نمودن راه توزلو - بزین		۳
جهاد کشاورزی / بخشداری	ایجاد ناحیه صنعتی داشبلاغ		
آموزش پرورش	تبدیل یکی از دبیرستان‌های کهلا به هنرستان کشاورزی		۵
صمت / فرمانداری	ایجاد خوشه سرامیک و مجسمه سازی قزل بلاغ		۶
اداره راه	اتصال راه سرشبار به قشقجه		۷

۱۱-۱ - محورهای پیشران اقتصادی توسعه بخش

۱. تسهیلات ذخیره آب چشمه، قنات و رودخانه‌های فصلی در قالب استخرهای PVC
۲. ارتقا بهره‌وری دامداری سبک با اتخاذ بسته سیاستی
۳. اصلاح نژاد گاوهای شیری به دورگه سیمنتال اصیل ۲
۴. ایجاد ناحیه های صنعتی داشبلاغ و کهلا
۵. برند سازی تابلو فرش منطقه به نام زرینه (به جای قم) و بازاریابی محلی و منطقه ای برای آن
۶. برند سازی مشاغل عایق کار سردخانه، مجسمه سازی، کف ساب و سنگ ساب، دکل کار و تولید بذر مادر
۷. تعیین متولی مدیریت سرمایه‌گذاری در زرین غار و تشکیل پهنه گردشگری مثلث غارهای کتله خور/ زرین غار/ علی صدر و تعریف پهنه صنایع دستی - گردشگری بین دو منظومه بزینه رود و گرماب
۸. فهرست بندی عمده مالکان دهستان‌ها و ایجاد تعاونی‌های سرمایه‌گذاری عمده مالکان و ارائه طرح‌های سرمایه‌گذاری محلی با تسهیلات مناسب

۲. بهبود صفات عملکردی مانند تولیدمثل، کاهش فاصله گوساله‌زایی، کاهش سخت‌زایی، کاهش ابتلا به ورم پستان، استفاده حداکثری از نهاده‌های تولیدی موجود و افزایش درآمد و سود خالص تولیدکنندگان روستایی در استان از اهداف این پیشنهاد است.

۹. خوشه مجسمه و سرامیک سازی / کارگاه های میل سازی و منبت کاری در روستای غلام ویس

۱۰. صنایع تبدیلی سیب زمینی و گندم

۱-۱۲- طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری

در جدول زیر طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری مستخرج از جمع بندی نتایج مطالعه مشخص شده است.

جدول ۸: فهرست طرح های سرمایه گذاری برای تولید و اشتغال زایی

پیوست سند توسعه اقتصادی، اشتغال زایی و طرح توسعه پایدار منظومه های روستایی										
ردیف	عنوان طرح	اعتبار مورد نیاز میلیون ریال	میزان اشتغال نفر	محل اجرا نام روستا	کد شعاع عملکردی ۱	کد موضوعی طرح ۲	کد کارآفرین محوری ۳	اولویت طرح در سطح بخش ۴	کد دستگاه اجرائی مرتبط ۵	توضیح
										دارد ۶
۱	توسعه دام سبک اصلاح نژاد شده	۱۲۰	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
				پنبه زبان سقرچین محمدخلج گل تپه اردهین بصرک شهیدآباد امیرلو سرشیبار قره محمد دربند حسام آباد زاغج زاغه لو سراب قجور						
۲	توسعه دام سبک صنعتی	۲۵			۱	۱		۲	۱	
				حی کهلا گل تپه حسام آباد بزین						
۳	توسعه دام سنگین صنعتی با نژاد دو رگ	۱۲			۱	۱		۳	۱	
				حی						
۴	شیرپزی	۴			۱	۲		۱	۲	
				اورگنجه / داش تپه / غلامویس و حسام آباد						
۵	شیرپزی و مرکز جمع آوری شیر	۹			۱	۲		۲	۲	
				ارقین بلاغ/ قشقچه توزلو						

پیوست سند توسعه اقتصادی، اشتغالزایی و طرح توسعه پایدار منظومه های روستایی										
ردیف	عنوان طرح	اعتبار مورد نیاز میلیون ریال	میزان اشتغال نفر	محل اجرا نام روستا	کد شعاع عملکردی ۱	کد موضوعی طرح ۲	کد کارآفرین محوری ۳	اولویت طرح در سطح بخش ۴	کد دستگاه اجرائی مرتبط ۵	توضیح
										دارد ۶
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
				اردهین						
				سراب						
				بصرک						
۱۳	کاشت سیر		۱	پنبه زبان/ قشقجه/ امیرلو/ ارقین بلاغ	۱	۱		۲	۱	
۱۴	کاشت گیاهان دارویی		۱	قجور	۱	۱		۲	۱	
۱۵	مرکزیت تولید بذر		۲	یاستی بولاغ کهلا	۲	۱		۲	۱	
۱۶	کارگاه تولید شیره انگور		۱	اغوزلو	۱	۲		۱	۲	
۱۷	کارگاه رشته زنی		۲	پنبه زبان	۱	۲		۲	۲	
۱۸	احداث باغات پسته		۱	زاغه لو/اغوزلو		۱		۲	۱	
۱۹	پرورش شتر مرغ		۴	شهید آباد بزین پیرمرزبان						
۱۹	کارگاه بسته بندی حبوبات		۲	گل تپه	۱	۲		۲	۲	
۲۰	کارگاههای فرش و ابریشم بافی		۳۰	حسام آباد قزل بلاغ قشقجه عموکندی پیرمرزبان قجور یاستی بولاغ امیرلو زاغه لو اردهین	۱	۳		۳	۳	
۲۱	کارگاههای خیاطی		۱۴	شهیدآباد محمدخلج قشقجه پیرمرزبان محمدخلج حسام آباد گل تپه پنبه زبان	۱	۲		۳	۲	

پیوست سند توسعه اقتصادی، اشتغالزائی و طرح توسعه پایدار منظومه‌های روستایی										
ردیف	عنوان طرح	اعتبار مورد نیاز میلیون ریال	میزان اشتغال نفر	محل اجرا نام روستا	کد شعاع عملکردی ۱	کد موضوعی طرح ۲	کد کارآفرین محوری ۳	اولویت طرح در سطح بخش ۴	کد دستگاه اجرایی مرتبط ۵	توضیح
										دارد ۶
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
۲۲	واحد کنسانتره و خوراک دام		۳	بزین	۲	۲		۲	۲	
۲۳	واحد بوجاری		۲	توزلو/ غلام ویس	۲	۲		۱	۲	
۲۴	نمایشگاه / فروشگاه عرضه مستقیم مجسمه در محور تردد جاده		۳	قزل بلاغ	۱	۴		۱	۴	
۲۵	معادن سنگ روستا		۴	سراب	۱	۲		۳	۲	
۲۶	گلخانه‌های تره‌بار و سبزیجات		۶	قشقجه	۱	۱		۲	۱	
۲۷	صنایع تبدیلی کلزا		۶	کهلا	۳	۲		۳	۲	
۲۸	صنایع تبدیلی سیب‌زمینی		۲۰	کهلا / بزین	۴	۲		۲	۲	
۲۹	سالن چندمنظوره کشاورزی		۱	توزلو	۲	۴		۲	۴	
۳۰	راه‌اندازی مجدد واحدهای دامداری تعطیل شده		۳	ارقین بلاغ	۱	۱		۳	۱	
۳۱	توسعه مجسمه سازی		۲۰	قزل بلاغ / ارقین بلاغ / امیرلو	۱	۳		۱	۳	
۳۲	تولید و بسته بندی خیار شور		۶	غلام ویس	۲	۲		۱	۲	
۳۳	توسعه واحدهای مليله کار		۸	قیاس کندی	۱	۴		۱	۴	
۳۴	توسعه و حفظ کارگاه‌های خدماتی موجود		۳	ارقین بلاغ	۱	۴		۳	۴	
۳۵	توسعه بخش تولید ادوات و قطعات ماشین-های کشاورزی		۳	حی	۲	۲		۱	۲	
۳۷	بلوک‌زنی		۳	شهیداباد/ ارقین بلاغ / قشقجه	۲	۲		۱	۲	
۳۸	باسکول		۱	توزلو	۲	۴		۲	۴	

پیوست سند توسعه اقتصادی، اشتغالزایی و طرح توسعه پایدار منظومه های روستایی										
ردیف	عنوان طرح	اعتبار مورد نیاز میلیون ریال	میزان اشتغال نفر	محل اجرا نام روستا	کد شعاع عملکردی ۱	کد موضوعی طرح ۲	کد کارآفرین محوری ۳	اولویت طرح در سطح بخش ۴	کد دستگاه اجرایی مرتبط ۵	توضیح دارد ۶
۳۹	ایجاد و توسعه واحدهای منبت کاری		۸	داشبلاغ	۱	۲		۱	۲	
۴۰	ایجاد کارگاه های منبت کار و صنایع چوب		۸	غلام ویس	۱	۲		۱	۲	
۴۱	ایجاد صنایع فراوری برای تولیدات خیار		۴	اردهین	۲	۲		۱	۲	
۴۳	ایجاد سردخانه		۵	بزین / کهلا	۳	۴		۱	۴	
۴۴	ایجاد رستوران و مرکز خدمات رفاهی و مسافری در کنار جاده		۴	پیرمرزبان	۲	۴		۱	۴	
۴۵	ایجاد خوشه مجسمه و سرامیک سازی		۳	قزل بلاغ	۲	۲		۱	۲	
۴۶	ایجاد خانه های بوم گردی		۱	دربند	۳	۳		۳	۳	
۴۷	استخر ذخیره سازی آب		۴	پنبه زبان / غلام ویس	۱	۱		۱	۱	
۴۸	استخر ذخیره پی وی سی بر روی چشمه ها		۳۰	امیرلو / امام کهریز / اسراب / بصرک / اردهین	۱	۱		۱	۱	
۴۹	واحدهای خدماتی و مشاغل کوچک خدماتی		۴	بزین	۱	۴		۳	۴	
۵۰	گلخانه جدید		۳۰	پنبه زبان / آغوزلو / قره کهریز / زاغج و / کهلا / محمدخلج	۱	۱		۲	۱	
۵۱	پمپ بنزین و گاز		۸	کهلا	۲	۱		۲	۱	
۵۲	ماسه شویی		۴	امام کهریز / دربند / اسراب / خانلار	۲	۲		۲	۲	

منبع: یافته های تحقیق

توضیحات کدهای جدول شماره ۳: فهرست طرح های سرمایه گذاری برای تولید و اشتغالزایی

- کد مقیاس / شعاع عملکردی: خرد/ روستا ۱، متوسط / دهستان ۲، کلان / بخش ۳ و فراکلان / شهرستان و بالاتر ۴
- کد موضوعی طرح: کشاورزی (زراعی، باغی، دامی، نوغانداری، زنبورداری، صیادی، پرورش ماکیان و ...) ۱، صنعت (با اولویت صنایع تبدیلی) و معدن ۲، صنایع دستی ۳، خدماتی (با تأکید بر اجرای طرح‌های سرمایه‌گذاری با رویکرد ارائه خدمات آموزش فنی و حرفه‌ای و عمومی مرتبط با روستا در قالب ایفای نقش تسهیلگری) ۴، گردشگری ۵ و سایر طرح‌ها (شامل محیطی-بوم شناختی، کالبدی، اجتماعی-فرهنگی و اقتصادی) ۶
- کارآفرین محور: طرح دارای ایده مرتبط با کارآفرینی (قابل اجرا توسط افراد بومی و غیربومی، مرتبط با ظرفیت‌ها، مزیت‌ها و محورهای تولید در روستا)، بله ۱ و خیر ۲
- اولویت طرح در سطح بخش: طرح‌های سرمایه‌گذاری پیشنهادی مبتنی بر توان تولید، اشتغال‌زائی، شعاع عملکردی و دارا بودن ایده‌های کارآفرینی اولویت‌بندی شوند. کدهای اولویت‌بندی: اولویت اول ۱، اولویت دوم ۲ و اولویت سوم ۳
- کد دستگاه اجرائی مرتبط ۴: سازمان جهاد کشاورزی ۱، سازمان صنعت، معدن و تجارت ۲، اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری ۳ و سایر دستگاه‌های اجرائی ۴
- طرح توضیح دارد: بله ۱ و خیر ۲ (توضیحات طرح‌ها با درج شماره ردیف در پیوست جدول شماره ۲ درج می‌شود).

۱-۱۳- پروژه های عمرانی

در جدول زیر طرح ها و پروژه های عمرانی مستخرج از جمع بندی نتایج مطالعه مشخص شده است.

جدول ۹: فهرست پروژه های عمرانی

اولویت	فصل / برنامه	اعتبار (میلیون ریال)	موضوع پروژه	نام روستا	دستگاه متولی
			در اختیار قرار دادن دبیرستان خالی از دانش آموز برای ورزش و سالن ورزشی	پیرمرزبان	آموزش و پرورش / تربیت بدنی
			برق دار نمودن چاه های دیزلی	محمدخلج	برق
			راه اندازی اورژانس هوایی	قشقجه	بهداشت
			احداث راه بزمین- توزلو- غلام ویس	توزلو	راه
			ایجاد میدان و بلوار در ورودی روستا که ۶ نفر فوت نموده اند	حی	
			احداث جاده آسفالتی از روستای سرشبار و حسام آباد و گل تپه به روستای قشقجه به طول ۵ کیلومتر که الان از مسیر روستای پیرمرزبان به طول ۴۵ کیلومتر به زمین آباد رفت و آمد می کنند.	قشقجه	
			نصب گاردیل در کناره پل ها	شهیدآباد	
			ایجاد دو پل بتنی	اردهمین	
			ساخت پیاده روها و محل عبور و تردد روستاییان از دو سمت روستا به جاده اصلی	شهیدآباد	گاز
			راه ارتباطی به توزلو	غلام ویس	
			گاز کشی	روستاهای باقی مانده	
			تغییر منبع تأمین آب	سرآب	
			شبکه آب شرب	محمدخلج	
			کاهش سختی و کنتور گذاری	قره کهریز	آب روستایی
			تغییر مکان منبع آب شرب	امام کهریز	
			نیازمندی به برقی نمودن چاه حفر شده آب شرب به منظور رفع مشکل	بزمین	
			نیازمندی به برقی نمودن چاه حفر شده آب شرب به منظور رفع مشکل	حی	
			بازسازی منبع و لوله های آب آشامیدنی	قزل بلاغ	
			تعمیر لوله کشی آب شرب و تغییر منبع	بصرک	
			لوله کشی و انتقال آب آشامیدنی از زاغج به سقرچین	سقرچین	
			لوله کشی و انتقال آب شرب بهداشتی و قابل شرب	اورگنجه	
			لوله کشی و انتقال آب شرب بهداشتی و قابل شرب	دانش تپه	
			لوله کشی مسیر منبع آب شیرین پیرامون روستا به داخل روستا به فاصله حدود ۶۰۰ متر	پنبه زبان	
			تأمین آب شرب و حفر چاه عمیق	شهیدآباد	آب منطقه ای
			لایه رومی و تعمیر و کانال کشی چشمه قدیمی برای تأمین آب شرب	پیرمرزبان	
			دارای مجوز چاه عمیق ۶ اینچی و درخواست افزایش آن	شرو	
			صدور مجوز چاه عمیق آب شرب	ارقین بلاغ	
			بازبینی نظر کارشناس اداره آب در صدور مجوز اندازه برداشت از چاه ها	امام کهریز	
			بازنگری با فوریت در طرح هادی که باعث مهاجرت می شود	قشقجه	بنیاد مسکن
			بازنگری طرح هادی و افزایش حریم و محدوده روستا	شهیدآباد	
			کانال کشی مسیر عبور سیلاب از داخل روستا	پنبه زبان	
			کمبود محدوده و حریم روستا و نیازمند بازنگری طرح هادی	قزل بلاغ	
			تکمیل شدن محدوده و نیازمندی به زمین های جدید مسکونی	غلام ویس	
			رفع مشکل محدوده	قره کهریز	
			بازنگری طرح هادی و رفع مشکل محدوده	حی	بنیاد مسکن
			بازنگری و اصلاح طرح هادی روستایی	پیرمرزبان	

جدول ۹: فهرست پروژه‌های عمرانی (دنباله)

اولویت	فصل / برنامه	اعتبار (میلیون ریال)	موضوع پروژه	نام روستا	دستگاه متولی
			تکمیل پارک و زمین فوتبال در روستا	قشقچه	تربیت بدنی
			ایجاد زمین ورزشی	پنبه زبان	
			ایجاد فضاهای ورزش همگانی	گل تپه	
			احداث سالن یا زمین ورزشی	زاغچ	
			تکمیل زمین ورزشی که خیرین داده‌اند	بزین	
			سالن ورزشی	توزلو	
			احداث ناحیه صنعتی آب محور	کهلا	جهاد کشاورزی
			آبخوان‌داری و ایجاد بند	غلام ویس	
			احداث آب‌بند برای ذخیره آب	اغوزلو	
			احداث ناحیه صنعتی	داشبلاغ	
			واکسیناسیون دام و ارتقا بهداشت دام‌ها	ارقین بلاغ	
			کانال‌کشی باغات انگور برای هدایت آب‌های سطحی	اغوزلو	
			تعمیر و بازسازی قنات	سرشبار	
			کانال‌کشی بین مزرعه با قنات و چشمه	قشقچه	
			کانال‌کشی بین مزرعه با قنات و چشمه	قیاس کندی	
			کانال‌کشی بین مزرعه با قنات و چشمه	سراب	
			صدور مجوز تلقیح دام به افراد زبده. این افراد در روستا حتی بدون هزینه کار می‌کنند و نیاز به دوره آموزش تکمیلی و گواهی‌نامه دارند	ارقین بلاغ	
			کنترل تب برفکی	کهلا	
			ایجاد کانال	یاستی بولاغ	دهیاری / بخشداری
			ترمیم و بازسازی پل اصلی روستا که با بارندگی اخیر ریزش و آسیب جدی دیده و امکان ریزش و تخریب آن وجود دارد	داش تپه	
			تعمیر و بازسازی پل داخل روستا که قدمت ۴۰ ساله دارد و سی خانوار آن سوی پل قرار گرفته‌اند که در صورت وقوع کوچک‌ترین سیل و بارندگی به راحتی تخریب و نابود می‌شود	پیرمرزبان	
			خرید دستگاه تسویه آب	عموکندی	
			کانال‌کشی مسیر عبور سیلاب از داخل روستا	گل تپه	
			تکمیل کانال احداث شده در روستا: کانال داخل روستا که به طول ۴۰۰	قچور	
			پل کوچک داخل روستا: با لوله‌های ۱ متری سیمانی هم می‌شود	سرئین	
			احداث کانال در داخل روستا به اندازه ۳۰۰ متر که از آب گرفتگی و بارندگی و بارش برف و ایجاد گودال که مانع رفت و آمد روستاییان و به خصوص دانش‌آموزان به مدرسه می‌شود، مانع شود.	محمدخلج	
			طراحی المان‌های مجسمه در ورودی و خروجی روستا	قزل بلاغ	
			خرید دستگاه تصفیه آب	دربند	
			استفاده بهینه از چشمه با ایجاد ذخیره آبشخور گوسفند و ...	بزین	دهیاری / صنایع
			بازسازی و نگهداری بنای قلعه اسحله دار باشی	کهلا	صنایع دستی
			برند سازی برای فرش‌های تولیدی	سراب	صنایع دستی / صمت
			تقویت زنجیره عرضه تابلو فرش	خانلار	
			برند سازی و تقویت حلقه‌های تولید تابلو فرش	داشبلاغ	
			ایجاد شورای مزد در زنجان	سراب	
			برند سازی برای فرش‌های تولیدی	قره کهریز	
			برند سازی برای فرش‌های تولیدی	امام کهریز	کمیته امداد
			بازسازی و نوسازی خانه‌های روستایی و طویله دامداری آن‌ها به خصوص خانواده‌های بی بضاعت و بی سرپرست	اورگنجه	
			آنتن دهی یا شبکه ضعیف تلفن همراه و اینترنت	غالب روستاها	فناوری اطلاعات و

جدول ۹: فهرست پروژه‌های عمرانی (دنباله)

اولویت	فصل / برنامه	اعتبار (میلیون ریال)	موضوع پروژه	نام روستا	دستگاه متولی
			اجرای کانال هدایت سیل	قره کهریز	مدیریت بحران
			ایجاد دیوارهای مقابله با سیل و پل	امام کهریز	
			ایجاد سیل بند	عموکندی	
			ایجاد پل بر مسیل سیل	قیاس کندی	
			ایجاد سیل بند در وردی روستا	در بند	
			ایجاد سیل بند	بصرک	
۳		۵۰۰۰	فعالیت های آبخیزداری برای ذخیره آب	گل تپه	منابع طبیعی
			آبخوانداری و سیل بند	امیرلو	
۳		۵۰۰۰	احداث آب بند برای ذخیره آب	سرشبار	
			تقویت سیل بند دستی روستا	سرئین	منابع طبیعی / دهیاری
۳		۵۰	آبخور ذخیره آب: در تابستان آب برای احشام نیست	سرئین	

منبع: یافته‌های تحقیق

توضیحات کدهای جدول فهرست پروژه‌های عمرانی

- کد مقیاس / شعاع عملکردی: خرد/ روستا ۱، متوسط / دهستان ۲، کلان / بخش ۳ و فراکلان / شهرستان و بالاتر ۴
- اولویت پروژه در سطح بخش: پروژه‌های عمرانی پیشنهادی مبتنی بر اثربخشی در پشتیبانی از توسعه روستا/روستاها اولویت بندی شوند. کدهای اولویت بندی: اولویت اول ۱، اولویت دوم ۲ و اولویت سوم ۳

۱-۱۴ - فهرست دوره‌های آموزشی مورد نیاز روستاها

در جدول زیر فهرست دوره‌های آموزشی مورد نیاز روستاها مستخرج از جمع‌بندی نتایج مطالعه مشخص شده است.

جدول ۱۰: فهرست دوره‌های آموزشی مورد نیاز روستاها

نام روستا	آموزش ۱	آموزش ۲	آموزش ۳	آموزش ۴
توزلو	آموزش طراحی نقشه تابلو فرش			
بزین	الگوهای بهینه کشت	تخریب خاک	اصول استفاده از سموم و آفات	
کهلا	الگوهای بهینه کشت	تخریب خاک	اصول استفاده از سموم و آفات	
غلام ویس	طراحی و نقشه تابلو فرش	کاهش مرگ و میر دام و به نژادی	کاشت زعفران	تنوع کشت آبی
حسام اباد	آشنایی با اصلاح نژاد دام			
محمدخلج	کاهش مرگ و میر دام و به نژادی			
حی	تخریب خاک	اصول استفاده از سموم و آفات	اصول نگهداری سیب‌زمینی	پرورش ماهی در استخرهای دومنظوره
قشقجه	آموزش طراحی و نقشه فرش	کلاس‌های فرش بافی و خیاطی	کاهش مرگ و میر دام و به نژادی	حفاظت از مراتع و محیط زیست
زاغج	آموزش کشت‌های جایگزین و تنوع کشت آبی	آموزش مشاغل فنی	آموزش مشاغل خانگی	
شرور	آموزش‌های بهداشت دام و کاهش مرگ و میر آن‌ها			
استرود	آموزش‌های بهداشت دام و کاهش مرگ و میر آن‌ها	طراحی و نقشه تابلو فرش		
ارقین بلاغ	آموزش‌های بهداشت دام و کاهش مرگ و میر آن‌ها			
پیرمرزبان	آموزش‌های فنی و حرفه‌ای	آموزش‌های کشت زعفران، گل محمدی		
شهیداباد	آموزش‌های فنی و حرفه‌ای	آموزش کشت تنوع کشت		
گل تپه	کاهش مرگ و میر و به نژادی دام			
اغوزلو	استحصال شیر از انگور			
امیرلو	ترویج الگوی کشت نوین در جهت افزایش بازدهی	آموزش زنبورداری	پرورش ماهی	طراحی نقشه و بازار فرش
قره کهریز	الگوی کاشت محصولات آبی	آموزش کاشت با تیپ و شیوه‌های جدید آبیاری	آموزش فرش بافی با نقشه‌های جدید	
سقرچین	آموزش کاشت زعفران و محصولات جایگزین	آموزش مشاغل فنی و حرفه‌ای	بهداشت دام و کاهش مرگ و میر	
اردهین	الگوی کشت	پرورش دام	پرورش ماهی	
قزل بلاغ	کلاس‌های مجسمه سازی با رویکرد و طرح‌های نو	کلاس‌های کاشت زعفران	کلاس‌های اصلاح نژاد دام روستاییان	کلاس‌های استفاده کمتر و بهینه از کودها و سموم شیمیایی
قجور	آموزش کاشت زعفران	آموزش کاشت گیاهان دارویی	آموزش دامداری‌های سبک	
پنبه زبان	آشنایی با بیماری‌های دام			
زاغه لو	بهداشت و مرگ و میر دام	آشنایی با مباحث فنی فعالیت‌های زنبورداری		
قیاس کندی	آموزش در زمینه کاشت و الگوی کشت	آموزش نگهداری دام	آموزش ملبله‌کاری	
سرئین	بهداشت دام و کاهش مرگ و میر			

جدول ۱۰: فهرست دوره‌های آموزشی مورد نیاز روستاها (دنباله)

نام روستا	آموزش ۱	آموزش ۲	آموزش ۳	آموزش ۴
امام کهریز	آموزش ترکیب کشت محصولات آبی	آموزش کاشت ذرت با تیپ		
سراب	آموزش الگوهای آبیاری	آموزش آبی‌پروری		
داشبلاغ	طراحی و نقشه تابلو فرش			
بصرک	آموزش الگوهای نوین کشت	دوره بهای تمام شده برای یک هکتار آبی و دیمی	آموزش پرورش زنبور و ماهی	آموزش بافت قالی‌های متناسب با نیاز بازار
سرشبار	آشنایی با مباحث فنی فعالیت های زنبورداری			
یاستی بولاغ	اصلاح نژاد به ویژه گندم	آموزش فرش بافی متناسب با نیاز بازار		
قره محمد	بهداشت دام و کاهش مرگ و میر	اصلاح نژاد دام		
عموکندی	آموزش‌های فنی	آموزش فرش بافی	بهداشت دام و کاهش مرگ و میر	
خانلار	طراحی نقشه و منابع طراحی تابلو فرش			
دربند	آموزش نحوه نگهداری دام	آموزش کشاورزی	آموزش قالی بافی متناسب با نیاز بازار	آموزش زنبورداری
اورگنجه	کاهش مرگ و میر دام و به نژادی			
داش تپه	کاهش مرگ و میر دام و به نژادی			

